

Dierenwelzijnsprestaties biologische landbouw anno 2010

Clemens Oude Groeniger, kennismanager Dierenwelzijn bij Biologica

Hieronder vindt u per deelsector een overzicht van:

- De bewezen dierenwelzijnsprestaties en de verbeteragenda uit 2007 (kolom 1). Bron: Ruis en Pinxterhuis 2007.
- De kennisprojecten die sinds 2007 zijn geïnitieerd door Bioconnect en de huidige prestaties en aanbevelingen (kolom 2 en 3). Bron: Update welzijnsprestaties biologische veehouderij, Ruis, Pinxterhuis en Vrolijk, 2010.

Melkvee

Bewezen betere prestaties biologische melkveehouderij (Ruis en Pinxterhuis, 2007)

- Meer natuurlijk eetgedrag en minder sociale onrust dankzij ruime weidegang en onbeperkte ruwvoerverstrekking.
- Minder competitie om ruimte en voer, en daardoor minder angst bij dieren laag in de rangorde.
- Op biologische bedrijven komen minder stofwisselingsziektes voor.
- Betere been- en klauwgezondheid door meer weidegang en potstallen.
- Biologische melkkoeien worden langer aangehouden (interpretatie in termen van dierenwelzijn lastig).
- Potstallen en weides bieden meer comfort en mogelijkheden tot liggen en rusten.
- Potstallen en weides bieden meer grip (minder kans op uitglijden) en ruimte waardoor de koe zich makkelijker beweegt.

Verbeteragenda melkvee 2007	Kennisprojecten Bioconnect sinds 2007	Huidige prestatie 2010
<ul style="list-style-type: none"> • Natuurlijker kuddestructuur 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Familiestal' 2007-2012. • 'Weerstand van biologisch melkvee' 2007-2008. 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen aantoonbaar verschil met gangbaar. Stalconcepten moeten in praktijk uitgetoet worden
<ul style="list-style-type: none"> • Alternatieven voor onthoornen 	<ul style="list-style-type: none"> • 'De landschapskoe 2020' 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen aantoonbaar verschil met gangbaar. Veel aandacht voor zoeken naar alternatieven.
<ul style="list-style-type: none"> • Bestrijding mastitis 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Natuurlijk gezond met kruiden en natuurlijke producten' • 'Voeding Biologisch melkvee' • 'Weerstand van melkvee' 	<ul style="list-style-type: none"> • Mastitis komt meer voor door minder preventieve maatregelen rondom het melken, hogere leeftijd biologische koeien, geen gebruik van antibiotica bij droogzetten, meer ingestrooide dichte vloeren. Inzet op ziektepreventie en verhogen algemene weerstand
<ul style="list-style-type: none"> • Bestrijding leverbot 	<ul style="list-style-type: none"> • In 2007 nog niet geïdentificeerd 	<ul style="list-style-type: none"> • Leverbot in toenemende mate een probleem door natter omstandigheden, meer weidegang en beperking in medicijngebruik. Inzet op managementmaatregelen.

Varkens

Bewezen betere prestaties biologische varkenshouderij (Ruis en Pinxterhuis, 2007)

- Daglicht maakt biologische varkens actiever en heeft een positief effect op de stofwisseling.
- Biologische zeugen kunnen nestbouwgedrag vertonen dankzij stro en ruimte.
- Varkens doen veel minder aan staartbijten dankzij stro op de vloer. Ze behouden hun krulstaart.

- Biologische biggen worden later gespeend (weggehaald bij de zeug), wat beter aansluit op natuurlijk zorggedrag. Later spenen van biggen leidt ook tot betere weerstand tegen ziektes en vermindert diarree bij biggen.
- Biologische varkens zijn minder agressief doordat ze meer afleiding hebben. Hierdoor hebben ze ook minder verwondingen aan de huid. Ze zijn ook minder angstig.
- Strooisel op de vloer is positief voor de pootgezondheid van vleesvarkens.
- Minder ingrepen bij biggen zoals couperen van staarten. Biologisch-dynamische biggen worden niet gecastreerd.
- Biologische kraamzeugen en vleesvarkens hebben meer ligcomfort en bewegingsvrijheid.
- Varkens met uitloopmogelijkheid hebben meer mogelijkheden om hun lichaamstemperatuur te regelen.

Verbeteragenda varkens 2007	Kennisprojecten Bioconnect sinds 2007	Huidige prestatie 2010
<ul style="list-style-type: none"> • Bestrijding spoelwormen 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Natuurlijk gezond met kruiden en natuurlijke producten' 	<ul style="list-style-type: none"> • Biologische varkens hebben verhoogde kans op spoelwormen doordat effectieve alternatieven voor klassieke ontwormingsmiddelen ontbreken. Zoektocht naar effectieve alternatieven voortzetten
<ul style="list-style-type: none"> • Terugdringen longaandoeningen 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Vermindering stof in de biologische varkenshouderij' 	<ul style="list-style-type: none"> • Biologische varkens hebben verhoogde kans op longaandoeningen als gevolg van meer stof door strogebruik, en vaker mengen. Inzet op managementmaatregelen.
<ul style="list-style-type: none"> • Optimaliseren 100% biologisch voer 	<ul style="list-style-type: none"> • '100% Biologisch voer voor biggen en verbeteren eiwitverteerbaarheid'. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn nog geen 100% biologische voeders beschikbaar die geen effect hebben op de gezondheid. Zoektocht naar optimale grondstoffen en eiwitverteerbaarheid voortzetten
<ul style="list-style-type: none"> • Beperken biggensterfte als gevolg van doodliggen 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Voeding zeug in relatie tot vitaliteit biggen' • 'Het biologisch kraamhok' • 'Extra waterverstrekking aan zeugen om biggensterfte te verminderen' • 'Uitval biggen: opfokomstandigheden zeug en uitloop tijdens zoogtijd' 	<ul style="list-style-type: none"> • Doodliggen van biggen komt vaker voor doordat de zeug vrij kan rondlopen. Oplossingen zoeken in fokkerij, huisvesting en vitaliteit biggen (voeding)
<ul style="list-style-type: none"> • Betere match ras en biologische leefomgeving 	<ul style="list-style-type: none"> • 'EU project varkensrassen voor duurzame landbouw' • 'Voorziening van biologische opfokzeugen' 	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt nog overwegend gebruik gemaakt van snelgroeiende rassen, maar door beschikbaar komen van onderzoeksresultaten kan sector gaan werken aan beter passende rassen.
<ul style="list-style-type: none"> • Uitbannen castratie 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Houden van beren' 	<ul style="list-style-type: none"> • Zowel in biologische als gangbare varkenshouderij wordt verdoofd gecastreerd. Voor volledig uitbannen van castratie trekken biologische en gangbare sector samen op.

Pluimvee

Bewezen betere prestaties biologische pluimveehouderij (Ruis en Pinxterhuis, 2007)

- Dankzij de buitenuitloop kan pluimvee meer natuurlijk gedrag vertonen, zoals scharrelen en stofbaden.
- Daglicht heeft een positief effect op natuurlijk gedrag en op stofwisseling, en maakt pluimvee minder angstig.
- De snavels van biologische hennen worden niet behandeld, wat positief is voor het welzijn. De ingreep zelf kan pijn veroorzaken, en de pijn kan ook chronisch van aard zijn.
- Biologische vleeskuikens behoren tot rassen die langzamer groeien. Vergeleken met snelgroeiende rassen kunnen ze gevarieerder gedrag vertonen, hebben ze minder gezondheidsproblemen, zijn ze minder angstig, hebben ze minder uitwendige beschadigingen, en hebben ze minder snel last van hittestress (stress doordat ze hun warmte niet kwijt kunnen).
- Een goede klimaatregeling is belangrijk voor pluimvee. Dankzij de uitloop hebben de kippen meer keuzemogelijkheid qua klimaat.

Verbeteragenda pluimvee 2007	Kennisprojecten Bioconnect sinds 2007	Huidige prestatie 2010
<ul style="list-style-type: none">• Uitval door verhoogde infectiedruk verminderen	<ul style="list-style-type: none">• 'Natuurlijk gezond met kruiden en natuurlijke producten'• 'Relatie tussen bedrijfsfactoren en diergezondheid'• 'EU project pluimveerassen voor duurzame landbouw'	<ul style="list-style-type: none">• Biologische kippen hebben meer uitval doordat ze buiten lopen. Inzet op effectieve alternatieven voor gangbare medicijnen en op rassen die beter tegen infecties kunnen.
<ul style="list-style-type: none">• Beperken verenpikken	<ul style="list-style-type: none">• 'Relatie tussen bedrijfsfactoren en diergezondheid'• 'EU project pluimveerassen voor duurzame landbouw'• 'Daglichtmanagement'• 'Verstrekken van ruwvoer aan leghennen'• 'Verenpikken in de opfok'	<ul style="list-style-type: none">• De variatie in het voorkomen van verenpikken is groot, zowel in de gangbare als biologische sector. Inzetten op het toepassen van beschikbare kennis.
<ul style="list-style-type: none">• Optimaliseren 100% biologisch voer	<ul style="list-style-type: none">• 'EU project pluimveerassen voor duurzame landbouw'• 'Vaststellen energie- en eiwitbehoefte van biologische leghennen'• 'Vaststellen van Omzetbare Energie en Fecale verteerbaarheid van biologisch geteelde grondstoffen bij vleeskuikens'	<ul style="list-style-type: none">• Indien de samenstelling van aminozuren niet goed is te krijgen blijft er een verhoogde kans op gezondheidsproblemen. Onderzoek naar optimale samenstelling en grondstoffen voort zetten.
<ul style="list-style-type: none">• Beperking honger biologische vleeskuikenvaderdieren	<ul style="list-style-type: none">• Geen nieuwe ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none">• Nader onderzoek nodig hoe hanen ingezet kunnen worden zonder dat voerbepanking nodig is.
<ul style="list-style-type: none">• Inbrengen van hanen in koppels	<ul style="list-style-type: none">• Geen nieuwe ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none">• Nader onderzoek nodig hoe hanen het beste in grote groep kippen gebracht kunnen worden (anders worden ze aangevallen door de kippen)

Voor schapen en geiten was in 2007 nog geen verbeteragenda opgesteld. Nu wel, waarbij de verbeterpunten ook via nieuw te ontwikkelen kennis aangepakt worden.